הגוזל עצים פרק תשיעי בבא קמא צט.

והקדיחו יורה. נתקלקל הלבן מעצמו: **לאחר נפילה.** לאחר שקלט הלבן ונעשה שכח בלמר: **לימא שמואל ליה ליה דרב אסי.** הוחיל ומהדר לאוקמי בהכי מתניתין ומהשתא לא עבדינן כרב אסי דהא קיימא לן [בכורות מט:] כשמואל בדיני: **אמר לך.** הא מתניתין דמשמע דאי הקדיים לאחר נפילה יהיב ליה נמי דמי שכחיה כגון שלמר וסמנין דבעל הבית דהא ליכא דסמנין הוא דמשכחי ליה ולבע שכיר בעלמא הוא וודאי אומן שהסמנין שלו קונה בשבח כלי ואין משלם אלא דמי שכרו: **דמויי מדחי ליה.** כלומר ממתניתין לא תסייעיה ולא משום דשמע מינה דשמואל פליג אדרב אסי: **אמאי עובר.** הא זבוני קא מזבן ליה ניהליה ולא שכירות היא: **בגרדא דסרבלא.** פלוקי"ר בגדים: **לבטושי.** פלאר"ש בלע"ז ושכרו לדרכה והתנה עמו שכוש הדריכות כל דריכה במעה דשכיר יום הוא ולא קבלן דליקי בשבחא: **ומאי דסליק אדעתא מעיקרא דלא אגריה למנין בטשי.** וקבלנות הוא וקתני עובר: **מסייע ליה לרב ששת.** לא גרסינן נימא: **נימא פליגא דרב ששת אדרב אסי.** דמדקאמר עובר קשבר אין אומן קונה בשבח כלי ולא זביני מיהו וכיון דלא קני בשבחא היכא דנתן לו עצים לעשות מהן תיבה ועשאה ושברה משלם תיבה: **בשליחא דאיגרתא.** דקבלנות היא שלא שכרו ליום אלא להולך לו אגרת למקום פלוני בהיא קאמר רב ששת דעובר דליכא שבחא דליקני: **עשה לי שירין.** למידין משלי ותקדש לך בשכר פעולתך: **ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף.** כיון שעלה שכרו לפרוטה נתחייבה לו מיד פרוטה והויא ליה מלוה גבה ואי לאו דאומן קונה בשבח כלי משום שכירות לא לימא ר"מ דתתקדש דהמקדש במלוה אינה מקודשת דמלוה להוצאה ניתנה[ה] ואינה בעין אלא משום דקשבר אומן קונה בשבח כלי וכי יהיב (ו) לה ניהליה מקדשה בשבחא [מה] דאית ליה בגוויה אף על פי שלא נתן לה ממון אחר וכגון שכרי לא קני ואינה מקודשת עד שיגיע ממון אחר לידה: **אינה לשכירות אלא לבסוף.** כי מהדר להו ניהלה הלכך לאו מלוה הוא:

הכא במאי עסקינן בצמר וסמנין דבעל הבית. הו"מ למפרך מאי דוחקיה לאוקמי בצמר וסממנין דבעל הבית ודוקא בשעת נפילה לוקמה בסממנין דפועל ואפילו לאחר נפילה אלא משום דאית ליה עדיפות למיפרך:

דאגריה לבטשי. פי' בקונטרס שהתנה עמו שכוש הדריכות כל דריכה במעה דשכיר יום הוא ולא קבלן דליקני בשבחא תימה מה ר"ל דמ"מ הרי קבלן הוא ולא שכיר יום והתקבל (ב"מ דף קיב. ושם[ו]) פירש בע"ל דאגריה לבטשי כשבח לבית הגרדי בוטשין ברגליים בתוך הכלי במים ומיהו לא בקבלנות עסקינן אלא בשכירות בין שבית בין לא שבית שכרו לפי מנין בטישות כך וכך בטישות בכך וכך מעות עכ"ל וי"מ דכי אגריה לבטשי עובר משום כל תלין אבטשא קמייתא דבהיא ליכא שבחא וא"ת אמאי לא מיגן דבשכיר יום עסקינן ויש לומר משום דקתני וגמר והודיעו ובשכיר יום מאי הודעה שייכא:

בשליחא דאגרתא. ההוא דלעיל לא מלי לאוקמי בשליחא דאיגרתא דהא בהדיא קתני הבותן עליתו אבל בענין דרב ששת דהכא ה"מ לאוקמי דאגריה לבטשא וא"ת מוקי לה בשליחא דאגרתא והא בהדיא בהתקבל (שם) פירש בעייתו דמספקא ליה אי אומן קונה בשבחא כלי אי לא דקאמר בעו מיניה מרב ששת קבלן עובר בבל תלין או אין עובר אומן קונה בשבחא כלי ואין עובר או אין אומן קונה בשבחא כלי ועובר וי"ל שהם שאלו סתם וגמרא הוא שמפרש שאילתו כן שסבור שבזה מסתפק וכן אורמיה דגמרא לעיל ברים פ"ב (דף יט.) ובכמה מקומות ואין להאריך[ז]:

אלא במאי מקדשא. אור"י דקבלא הוא שאין מקודשת במה שמוחל לה שכרו אפי' לא יהא אומן קונה בשבחא כלי אלא מלוה יש לו עליה והוא מוחל לה אין מקודשת שאין דעתה להתקדש עד שיבאו השילאים והזמנים לידה ועוד אור"י וגלאה לו עיקר שאפי' שניהם רוצים שיחולו קודם הגעת ממון לידה אינה מקודשת אע"פ שמתחיבת לו ראשון ראשון לפי שישנה לשכירות מתחילה ועד סוף כיון שאין יכול לתובעה בדין שכרו עד שיגיע הממון לידה ואין משום כונתן לה כלום בתחילתו עד שתבא שעה שיכול לתובעה בדין:

ואיבעית אימא דב"ע ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף. דאי אינה אלא בסוף (ח) כיון שנגמרה כל המלאכה שאין מתחיב שכרו אלא הכל יחד ואז מוחל לה בתורת קדושין לא חשיב מלוה ואין לדקדק מכאן דכן הלכה דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף כיון דלא מצי למימר בע"א אבל יש להביא ראיה מפ"ק דע"ז (דף יט: ושם[ט]) גבי הגיע לכיפה שמעמידין בה ע"ז אסור לבעותה וקאמר בגמרא אם בנה שכרו מוחר ומפרש טעמא משום דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף אימא מיתפרא בתוכם אחרון מכוח אחרון לית בה שום פרוטה וליכא דפליג התם משמע דהכי הלכתא ואע"ג דקיי"ל דשכירות אין משתלמת אלא בסוף אפי' לר"ד ישנה מודה דאין משתלמת אלא בסוף כדנפקא לן באיזהו נשך (ב"מ דף סה. ושם) מדכתיב כשכיר שנה בשנה שכירות של שנה זו אין משתלמת אלא בשנה אחרת והא דאמר נמי דפועל יכול לחזור בו אפי' בחצי היום הוי אפי' לר"ד אינה אלא בסוף דכשחזר בו ואין רוצה לפעול יותר אז הוא הסוף ולא ג"מ בפלוגתא דישנה לשכירות ואין לשכירות אלא לענין הך דשמעתא אי הויא מלוה אי לאו ולענין ההיא דע"ז:

רבי מאיר סבר המקדש במלוה מקודשת. ותימה בפרק כ' דקדושין (דף מז.) אמר רבי שמעון בן אלעזר משום רבי מאיר מלוה הרי היא כפקדון ואם לא נשתייר הימנו כלום אינה מקודשת משום דאין בענין ואין סברא לומר דמה שהחזיר לה המזמיס חשיב כמלוה בענין דאין אומן קונה בשבחא כלי ועוד דאם כן אמאי אין מקודשת לרבי מאיר לעיל: אימא

מסורת הש"ם

ח) כ"מ קיב., ב) ג"ז שם, ג) קדושין מח., ד) [קדושין י: וש"נ], ה) [קדושין מז.], ו) [ד"ה אומן], ז) [ועיין תוספות מה לר: ד"ה כי], ח) [ד"ה אלמא].

תורה אור השלם

ו. לא תַעֲשֹׂק אֶת רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר: ויקרא יט יג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ישנה וכי וכי יהיב להו ניהלה מקדשה: (ב) תוס' ד"ה ולינעית אימא וכו' אלא כסוף כין שאין מתחייב שכרו אלא הכל ביחד כשנגמרה כל המלאכה וא"ו מוחל כנ"ל:

לעזי רש"י

פלוקי"ר [פלוקי"ר]. לסרוק (צמר). פלאר"ש [פולידורי"ש]. דריכות (לשם כיבוס).

עין משפט נר מצוה

סז א ב מי' פי"ח מהלכות שכירות הלכה ג סמג לאוין קפא טוש"ע ח"מ סימן שלט סעיף ו:

סז ג ד מי' פ"ח מהל' גזילה הלכה כ סמג עשין מח טוש"ע ח"מ סימן כח סעיף ט ועיי"ש שם:

סח ה מי' שם הלכה כ סמג שם טוש"ע ח"מ שם:

סט ו מי' ומצא שם טוש"ע שם סעי' ז:

ע ז מי' פ"י מהלכות שכירות הלכה ד ועיי בהגהות ומרי"מ סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סימן שו סעיף ג וכ"כ לעיל בס"מ פ"ט דף קלו ועיין בטוש"ע ח"מ סימן כח סעיף טו בהג"ה):

מוסף רש"י

והקדיחו יורה. שרפתו יורה, שהרתיחו יותר מדי (לקמן ק:). **נותן לו דמי** צמרו. והכא ליכא שבחא כלל, דהא נשרף לגמרי ולית לימיר שם בשבח יותר (שם). **קבלנות.** אומן שקיבל עליו לעשות מלאכה בכך וכך ולא בשכירות ימים (ב"מ קיב.). **שירין.** אלעדה (במדבר לא) מתרגמינן שירין (קדושין חח.). **ואקדש אני לך.** בשכר פעולתך, שהאל משלם הוא (שם). **אילימא** אותו ממון. שיחזירם לה לאחר שנתרם (שם). **מכלל דר"מ סבר אותו ממון לא.** בתמיה מלימר מכלל דסיון שעשאן דקאמר ר"מ אע"פ שלא נתן לידה קא מחמה אלא בתתי מקדשא (שם). **ישנה** לשכירות מתחילה ועד סוף. אומן המקבל עליו לעשות בשכר, לא אתמרינן בגמר המלאכה הוא קונה כל השכירות, אלא כל פורתא ופורתא דעבד קמא קמא קני אגרא (ע"ז יט:) כל פרוטה ופרוטה כשנגמרה נתחייב בה בעל המלאכה לפועל בשכירות עשיית המלאכה, הלכך כשמחזיר לה הוה הוא לה מלוה לאפרע (קדושין חח.). **המקדש במלוה.** דאמר לה התקדשי לי במלוה שבידיך (שם ז:) שמחל לה מלוה שחייבת לו (כתובות עד.). **אינה מקודשת.** אפילו ישנה כסף (קדושין מז.) דמשום דמשעה שלותה ניתנה להוצאה, וכרשותה קיימא והשתא לאו מידי יהיב לה (כתובות עד.) דקיימה משדה עפרון גמרינן, דייהיב מידי בשעת קדושין ומלוה להוצאה ניתנה וכבר הן שלה ומעות אחרים הוא מחיבם לו (קדושין ז:). **באומן קונה בשבח כלי קמיפלגי.** כלומר הכא בשלא התנה לעשות שכיר ימים אלא קבלן, שקבל עליו לגמור המלאכה בכך וכך, ואומן קבלן כשמשביחו ועשה בו דוחק כלי קונה לגמרו בכלי כשהוא משביחו קמיפלגי, ר"מ סבר אומן קונה בשבח כלי, ואין כזו לומר ישנה לשכירות כו', דכל מה שמשביח אינו מלוה על הכעלים אלא בכלי הוא זוכה, וכשמחזירו לו בשכר הקבוב, ההיא שעתא הרי הוא כמוכרו לו, וכגון סברי אין אומן קונה כו' והרי הוא כשכר שכירות (שם חח:). אין לשכירות אלא לבסוף. כשמחזיר לו והרי לשם קדושין הוא מוחלו אלא ואין כאן מלוה כשמחזירן לה (שם) כדאמר באיזהו נשך (ב"מ סה.) כשכיר שנה בשנה, שכירות שנה זו משתלמת בתחילת שנה אחרת (ב"מ ק:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com